CCE PF
REVISED

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003

KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMINATION BOARD, MALLESWARAM, BANGALORE – 560 003

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮಾರ್ಚ್ / ಏಪ್ರಿಲ್, 2018

S. S. L. C. EXAMINATION, MARCH / APRIL, 2018

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು

MODEL ANSWERS

ದಿನಾಂಕ : 23. 03. 2018] ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **16-S**

Date : 23. 03. 2018] **CODE NO. : 16-S**

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Subject : First Language — SANSKRIT

प्रथम भाषा – संस्कृतम्

(ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / New Syllabus)

(ಖಾಸಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Private Fresh)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 125

[Max. Marks : 125

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	भाग - "A"	
	(गद्य-पद्य-पूरकपाठाः)	
	(79 अङ्काः)	
I.	एकवाक्येन उत्तरं लिखत —	16 × 1 = 16
1.	आकाशकायेषु आकर्षणीयः शक्तिस्वरूपः कः ?	
	उत्तरम् : आकाशकायेषु आकर्षणीयः शक्तिस्वरूपः सूर्यः ।	1
2.	शास्त्रिमहोदयः एम्०ए० पदवीं कुत्र प्राप्तवान् ?	
	उत्तरम् : शास्त्रिमहोदयः एम०ए० पदवीं पञ्जाब्विश्वविद्यालये प्राप्तवान् ।	1
3.	भोजः कुत्र हन्तव्यः ?	
	उत्तरम् : भोजः भुवनेश्वरीविपिने हन्तव्यः ।	1

[Turn over

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
4.	किं किं शाश्वतं तिष्ठति ?	
	उत्तरम् : हुतं दत्तं च शाश्वतं तिष्ठति ।	1
5.	काः समुद्रे अस्तं गच्छन्ति ?	
	उत्तरम् : नद्यः समुद्रे अस्तं गच्छन्ति ।	1
6.	भारतीयभावना निरन्तरं किं ददाति ?	
	उत्तरम् : भारतीयभावना निरन्तरं सुखं ददाति ।	1
7.	केषां विभूतयः परोपकाराय भवन्ति ?	
	उत्तरम् : सतां विभूतयः परोपकाराय भवन्ति ।	1
8.	कीदृशेन कर्मणा सौख्यं भवति ?	
	उत्तरम् : शुभेन कर्मणा सौख्यं भवति ।	1
9.	भगवतः दर्शनेन पुलकितः ध्रुवः किम् अकरोत् ?	
	उत्तरम् : भगवतः दर्शनेन पुलकितः ध्रुवः भगवन्तं बहुधा अस्तौत् ।	1
10.	रमणमहर्षेः कस्मिन् विषये अनास्था आसीत् ?	
	उत्तरम् : रमणमहर्षेः बाह्यविषयेषु अनास्था आसीत् ।	1
11.	अञ्जना कीदृशं सुतं प्रासूत ?	
	उत्तरम् : अञ्जना शालिशूकनिभाभासं सुतं प्रासूत ।	1
12.	वज्रायुधेन वृत्रं कः जघान ?	
	उत्तरम् : वज्रायुधेन वृत्रं इन्द्रः जघान ।	1
13.	कः भूमिं परितः प्रदक्षिणं करोति ?	
	उत्तरम् : चन्द्रः भूमिं परितः प्रदक्षिणं करोति ।	1
14.	शैलशृङ्गवासिनी का ?	
	उत्तरम् : भारतमाता शैलशृङ्गवासिनी ।	1
15.	नाट्यस्य गरिमाणं कः अवर्णयत् ?	
	उत्तरम् : नाट्यस्य गरिमाणं कालिदासः अवर्णयत् ।	1
16.	रमणमहर्षेः मातापितरौ कौ ?	
	उत्तरम् : रमणमहर्षेः पिता सुन्दरम् अय्यर् माता च अलगम्माळ् ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
II.	चतुर्थपदं लिखत –	4 × 1 = 4
17.	चरकः – जीवशास्त्रज्ञः :: आर्यभटः – ....।	
	उत्तरम् : गणितशास्त्रज्ञः / खगोलशास्त्रज्ञः ।	1
18.	पादरहितः पदसमुदायः – गद्यम् :: गद्यपद्यमयी वाणी – .... ।	
	उत्तरम् : चम्पूः ।	1
19.	करुणः – रसः :: शोकः – .... ।	
	उत्तरम् : भावः ।	1
20.	प्राणायामेन युक्तेन योगेन – सर्वरोगक्षयः :: अयुक्ताभ्यासयोगेन – .... ।	
	उत्तरम् : सर्वरोगसम्भवः ।	1
III.	लघूत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत –	5 × 2 = 10
21.	पादपजातयः काः ? तासां जन्म कथं भवति ?	
	उत्तरम् : वनस्पतिः, द्रुमः, लता गुल्मश्चेति पादपजातयः चतुर्धा भवन्ति । तासां जन्म बीजात् काण्डात् कन्दात् वा भवति ।	2
22.	डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयेन प्राप्ताः देशीयाः प्रशस्तयः काः ?	
	उत्तरम् : डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहादयेन ज्ञानपीठप्रशस्तिः, पद्मश्रीप्रशस्तिः, राष्ट्रपतिप्रशस्तिः, साहित्य- अकाडमीप्रशस्तिः, विद्यावाचस्पतिप्रशस्तिः, कालिदासपुरस्कारः इत्यादयः देशीयाः प्रशस्तयः प्राप्ताः ।	2
23.	सुमन्त्रप्रमुखाः दशरथाय किं व्यजिज्ञपन् ?	
	उत्तरम् : "महाराजे स्थितेऽपि तव पुत्रं श्रीरामचन्द्रं जनाः नृपत्वेन इच्छन्ति इत्यत्र किमपि आश्चर्यं नास्ति । यतः तृषितः चकोरः चन्द्रमेव आश्रयति, न तु चन्द्रजनकं क्षीरसागरम्" इति समन्त्रप्रमुखाः दशरथाय व्यजिज्ञपन् ।	2
24.	भीष्मेण दैवपुरुषकारयोः विषये किमुक्तम् ?	
	अथवा	
	मानवः निर्वेदं कथम् आप्नोति ? ततः सः किं कुरुते ?	
	उत्तरम् : "यथा संस्कृत क्षेत्रं विना उप्तं बीजं निष्फलं भवति तथैव दैवं विना केवलेन मानवप्रयत्नेन कार्यं न फलति" इति भीष्मेण दैवपुरुषकारयोः विषये उक्तम् ।	2
	अथवा	
	मानवः अतृप्यमाणः ज्ञानचक्षुषा निर्वेदम् आप्नोति । ततः सः प्रज्ञाचक्षुः भूत्वा कामे, रसे, गन्धे अनुरक्तः न भवति । शनैः पापं कर्म त्यक्त्वा श्रेष्ठं मोक्षं लभते ।	2
25.	दधीचेः तपोवनं कथम् आसीत् ?	
	उत्तरम् : दधीचेः तपोवनं सरस्वतीनद्याः तीरे आसीत् । तत् तपोवनं हरिणानां विहारैः, भ्रमराणां गुञ्जनैः वानराणां क्रीडाभिः नानाविधपुष्पफलैश्च रमणीयम् अवर्तत । बहवः मुनयश्च तत्र तपोनिरताः आसन् ।	2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
IV.	श्लोकतात्पर्यं लिखत —	3 × 2 = 6
26.	एको देवः सर्वभूतेषु गूढः सर्वव्यापी सर्वभूतान्तरात्मा । कर्माध्यक्षः सर्वभूताधिवासः साक्षी चेता केवलो निर्गुणश्च ।। **उत्तरम् :** ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'उपनिषद्वचनम्' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ದೇವರು ಸಕಲಜೀವಿಗಳ ಅಂತರಾತ್ಮವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ, ಚೇತನರೂಪನೂ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧರೂಪನಾದ ದೇವರು ಸತ್ತ್ವಾದಿಗುಣಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.	2
27.	चित्तशान्तिदायिनी विरक्तिबुद्धिवर्धिनी भेदभावनाशिनी जनेषु चैक्यकारिणी । दुःखशोकहारिणी भवाम्बुधेश्च तारिणी । भारतीयभावना विवृद्धिमेतु भारते ।। **अथवा** यत्र कुत्र वा वयं समग्रभारते स्थिता भाषयापि धर्मतश्च भिन्नमार्गमाश्रिताः । आदितश्च मध्यतस्तथान्ततश्च भारता भारतीय भावनेति वृद्धिमेतु भारते ।। **उत्तरम् :** ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'भारतीयभावनाः' ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ, ವೈರಾಗ್ಯದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ, ಜನರಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ತರುವ, ದುಃಖವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ, ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸುವ ಭಾರತೀಯ ಭಾವನೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಲಿ.	2
	ಅಥವಾ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'भारतीयभावना' ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಬೇರೆಬೇರೆ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಆದಿ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಭಾರತೀಯರಾಗಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಭಾವನೆಯು ಹೆಚ್ಚಲಿ.	2
28.	आङ्गिको वाचिकश्चैव आहार्यः सात्त्विकस्तथा । चत्वारोऽभिनया ह्येते विज्ञेया नाट्यसंश्रयाः ।। **उत्तरम् :** ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಭರತಮುನಿಯ 'नाट्यांशाः' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಂಗಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಆಹಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾತ್ತ್ವಿಕ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿನಯಗಳು ನಾಟ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.	2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
V.	कव्योः देश-काल-कृतीनां विषये लिखत —	2 × 3 = 6
29.	भरतमुनिः । **उत्तरम् :** कविः : भरतमुनिः देशः : देशविषये किमपि न ज्ञायते कालः : क्रि०पू० द्वितीयशतकम् कृतिः : नाट्यशास्त्रम् ।	3
30.	भासः । **उत्तरम् :** कविः : भासः देशः : दक्षिणभारतम् कालः : क्रि०पू० पञ्चमं शतकम् । कृतिः : स्वप्नवासवदत्तम्, कर्णभारम्, प्रतिमानाटकम्, दूतघटोत्कचम् इत्यादीनि चतुर्दशरूपकाणि ।	3
VI.	यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत —	3 × 3 = 9
31.	किं भवेत् ? मम समीपे । कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ? **उत्तरम् :** 'त्यागधनः' इति पाठः । दधीचिः अवदत् । इन्द्रम् अवदत् ।	3
32.	शरणागतरक्षणं धर्मः इति अस्माकं श्रद्धा । कः पाठः ? का अवदत् ? शरणागतः कः ? **अथवा** भवतु अस्माकं महाराज्ञी अभयदायिनी । कः पाठः ? के अवदन् ? महाराज्ञी का ? **उत्तरम् :** 'अभयदायिनी' इति पाठः । चन्नम्मा अवदत् । राजारामः शरणागतः ।	3
	अथवा 'अभयदायिनी' इति पाठः । सभासदः अवदन् । महाराज्ञी चन्नम्मा ।	3

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
33.	किंस्वित् श्रेष्ठतरं भवेत् ? कः पाठः ? कः अपृच्छत् ? कम् अपृच्छत् ? **उत्तरम् :** 'भीष्मोक्तयः' इति पाठः । युधिष्ठिरः अपृच्छत् । भीष्मम् अपृच्छत् ।	3
VII.	दशवाक्यैः उत्तरम् –	4 × 4 = 16
34.	वत्सराजः भोजं कथं रक्षति ? **अथवा** किमर्थं मुञ्जः भोजं मारयितुं प्रयतते ? **उत्तरम् :** ಸಿಂಧುಲರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಭೋಜನನ್ನು ತಮ್ಮನಾದ ಮುಂಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ದೈವಜ್ಞನ "ಭೋಜನು 55 ವರ್ಷ, 7 ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು 3 ದಿನ ಗೌಡದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುವನು" ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮುಂಜನು ಚಿಂತಿತನಾದನು. ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವತ್ಸರಾಜನನ್ನು ಕರೆದು, ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭೋಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ವತ್ಸರಾಜನು ಭೋಜನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಹಾಮಾಯಾಭವನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ರಾಜನ ಆದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಭೋಜನು ಒಂದು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತೊಡೆಯನ್ನು ಬಗೆದು, ರಕ್ತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಒಂದು ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವಂತೆ ವತ್ಸರಾಜನಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಭೋಜನ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ವತ್ಸರಾಜನು ಕೊಲ್ಲುವ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದನು. ಭೋಜನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ನಗರದ ಹೊರಗೆ ದಟ್ಟ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದನು. ನಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಿದನು. ನಂತರ ಕೃತ್ರಿಮ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದ ಪಂಡಿತರಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಕುಂಡಲ ಸಮೇತವಾದ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿರುವ ಭೋಜನ ತಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ತಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಭೋಜನ ಪತ್ರವನ್ನು ಮುಂಜನಿಗೆ ನೀಡಿದನು. ಹೀಗೆ ವತ್ಸರಾಜನು ಭೋಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ***ಅಥವಾ***	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	ಧಾರಾನಗರದ ರಾಜನಾದ ಸಿಂಧುಲನಿಗೆ ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಭೋಜನೆಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಭೋಜನು ಐದು ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿರುವಾಗಲೇ, ಮುದುಕನಾದ ಸಿಂಧುಲನು ತುಂಬಾ ಯೋಚಿಸಿ, ಭೋಜನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮುಂಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಭೋಜನನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧುಲನು ಮರಣಹೊಂದಲು, ಮುಂಜನು ರಾಜನಾಗಿ, ಭೋಜನನ್ನು ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಒಮ್ಮೆ ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಜ್ಯೋತಿಷಿಯು, "ಭೋಜನು 55 ವರ್ಷ, 7 ತಿಂಗಳು ಮತ್ತು 3 ದಿನ ಗೌಡದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುವನು" ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ನುಡಿದನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮುಂಜನು ನಗುಮುಖವುಳ್ಳವನಾದರೂ ಕೂಡ ಚಿಂತಿತನಾದನು. ನಂತರ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಭೋಜನನ್ನು ಸೇರಿದರೆ, ಆಗ ತಾನು ಬದುಕಿದ್ದೂ ಸತ್ತಂತೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಭೋಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಸಾಮಂತನಾದ ವತ್ಸರಾಜನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ, ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಭೋಜನನ್ನು ಕೊಂದು ತಲೆಯನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸಿದನು.	4
35.	पद्यानुगुणं हनूमतः जननं बाल्यवृत्तान्तञ्च सङ्गृह्य लिखत । **उत्तरम् :** ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಸುಮೇರು ಎಂಬ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕೇಸರಿ ಎಂಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಪತ್ನಿಯೇ ಅಂಜನಾದೇವಿ. ಇವಳಿಗೆ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಉತ್ತಮನಾದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಭತ್ತದ ಅಗ್ರಭಾಗದಂತೆ ಅವನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅಂಜನಾದೇವಿಯು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತರಲು ದಟ್ಟಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಮತ್ತು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಿದ ಮಾರುತಿಯು ಶರವಣದಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಂತೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗತಾನೇ ಉದಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಂಪು ದಾಸವಾಳದಂತಿದ್ದ ಬಾಲಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಾಲಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾದ ಮಾರುತಿಯು ಆಕಾಶಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾರಿದನು. 'ಈ ಶಿಶುವು ದೋಷವನ್ನು ಅರಿಯದವನು ಮತ್ತು ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕಾರ್ಯವು ಆಗಬೇಕಿದೆ' ಎಂದು ಸೂರ್ಯನು ಅವನನ್ನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಪರ್ವದಿನದಂದು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದ ರಾಹುವು ಇವನನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಹುವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಐರಾವತವನ್ನೇರಿ ಬಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ, ಐರಾವತವು ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಹಣ್ಣೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಹಾರಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು, ಕೆಳಗೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮಾರುತಿಯ ಎಡದವಡೆಯು ಮುರಿಯಿತು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ 'ಹನುಮಂತ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನೀಡಿ, ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದಲೂ ಅವನು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಗಳು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹನುಮಂತನ ಜನನ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು.	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
36.	‘नगाधिराजः’ इति पाठे अमरनाथगुहाविषये का पुराणकथा अस्ति ? सङ्गृह्य लिखत ।	
	उत्तरम् :	
	ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಮರನಾಥ ಗುಹೆಯೂ ಕೂಡ ಒಂದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪುರಾಣಕಥೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಂಕರನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. “ನಾನು ಪ್ರತಿಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ಅಜರಾಮರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪತಿಯಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಅನಾದಿ ಮತ್ತು ಅನಂತನು. ನನ್ನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಏಕೆ ಜನ್ಮದೋಷವು ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಹಾರವೇನು ?” ಎಂದು ಬಲವಂತಪಡಿಸಿದಳು. ಆಗ ಶಿವನು ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಅಮರತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ನಿದ್ರೆಹೋದಳು. ಆಗ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ಎರಡು ಬಿಳಿಪಾರಿವಾಳಗಳು ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೋಪಗೊಂಡ ಶಿವನು ಅವೆರಡನ್ನು ಸುಡಲು ಹೊರಟಾಗ, ತಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿದ ಅವೆರಡು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಪಾರ್ವತಿಯರ ದರ್ಶನವು ತಮಗೆ ಆಗಲೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡವು. ಆಗ ಶಿವನು, “ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಉಂಟಾಗುವ ಹಿಮಲಿಂಗದ ದರ್ಶನದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳೂ ಭಸ್ಮವಾಗುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಜೊತೆ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು ಎಂಬ ಪುರಾಣಕಥೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.	4
37.	डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयस्य बाल्यजीवनं विवृणुत ।	
	उत्तरम् :	
	ಆಧುನಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ॥ ಸತ್ಯವ್ರತಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಕಿರೀಟಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಕ್ರಿ.ಶ. 1930 ರಲ್ಲಿ ಅವಿಭಾಜಿತ ಲಾಹೋರ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ತಂದೆ ಪ್ರೋ. ಚಾರುದೇವಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮತ್ತು ತಾಯಿ ರಾಮರಖಿ. ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಇವರು ಎರಡನೆಯ ಮಗನಾಗಿದ್ದರು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಇವರು ಬೆಳೆದರು. ತಂದೆ ಶ್ರೀ ಚಾರುದೇವಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಂಡಿತರಾಗಿ ‘ಅಭಿನವಪಾಣಿನಿ’ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ರಾಮರಖಿಯವರು ಸುಶೀಲಳೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನರೂ ಆಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಮನೆಯ ವಾತಾವರಣವು ಸಂಸ್ಕೃತಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಪ್ರಭಾವವು ಬಾಲಕನಾದ ಸತ್ಯವ್ರತನ ಮೇಲೆ ಆಗಿ, ಅವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ನಂತರ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರ ಬಳಿ ವಿವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು. ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಇವರು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೂಲಕ ಬಿ.ಎ., ಎಂ.ಎ. ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದರು.	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VIII.	श्लोकपूरणम् —	2 × 4 = 8
38.	मनीषिणः ....। .... हितं च दुर्लभम् ।। **उत्तरम् :** मनीषिणः सन्ति न ते हितैषिणः हितषिणः सन्ति न ते मनीषिणः । सुहृच्च विद्वानपि दुर्लभो नृणां यथौषधं स्वादु हितं च दुर्लभम् ।।	4
39.	न चोरहार्यं ....। .... धनप्रधानम् ।। **उत्तरम् :** न चोरहार्यं न च राजहार्यम् न भ्रातृभाज्यं न च भारकारि । व्यये कृते वर्धत एव नित्यम् विद्याधनं सर्वधनप्रधानम् ।।	4
IX.	अनुच्छेदप्रश्नानाम् उत्तराणि —	4 × 1 = 4
40.	महाभारतं संस्कृतभाषायाः सर्वश्रेष्ठं महाकाव्यम् । अस्य कर्ता भगवान् वेदव्यासः । ''महत्त्वात् भारवत्त्वाच्च महाभारतमुच्यते'' इति उक्तिः अस्य विषये प्रसिद्धा । महाभारतं 'पञ्चमो वेदः' इति विख्यातम् । कौरवपाण्डवानां कथादृष्ट्या महाभारतं लौकिकं काव्यम् । अवतारपुरुषस्य श्रीकृष्णस्य महिमवर्णनदृष्ट्या एतत् अलौकिकं काव्यम् । अत्र अनेकाः उपकथाः दृश्यन्ते । प्रसिद्धाः उपदेशाश्च अत्र सन्ति । श्रीमद्भगवद्गीता महाभारते एव विराजते । अत्र अर्जुनं प्रति कृष्णोपदेशः वर्तते । महाभारते धर्मराजं प्रति भीष्मोपदेशः धृतराष्ट्रं प्रति विदुरोपदेशश्च भवति । i) महाभारतस्य कर्ता कः ? ii) महाभारतं किमिति विख्यातम् ? iii) श्रीमद्भगवद्गीता कुत्र विराजते ? iv) महाभारतं श्रीकृष्णस्य महिमवर्णनदृष्ट्या कीदृशं काव्यम् ? **उत्तरम् :**	
	i) महाभारतस्य कर्ता वेदव्यासः ।	1
	ii) महाभारत 'पञ्चमो वेदः' इति विख्यातम् ।	1
	iii) श्रीमद्भगवद्गीता महाभारते विराजते ।	1
	iv) महाभारतं श्रीकृष्णस्य महिमवर्णनदृष्ट्या अलौकिकं काव्यम् ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	भागः - B	
	(व्याकरणविभागः)	
	(30 अङ्काः)	
X.	समुचितोत्तरचयनप्रश्नानाम् उत्तराणि –	10 × 1 = 10
41.	'बभासे' अत्र एषः लकारः भवति –	
	उत्तरम् : (B) लिट्	1
42.	'शिष्टः' एतस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (A) दुष्टः	1
43.	'गौरियम्' अत्र विसर्गस्य स्थाने एषः आदेशः भवति –	
	उत्तरम् : (C) रेफादेशः	1
44.	उपनिषदः <u>शतशः</u> सन्ति - अत्र रेखाङ्कितपदस्य समुचितं प्रश्नवाचकपदम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (B) कति	1
45.	'अस्मन्मित्रम्' अत्र एषः सन्धिः अस्ति –	
	उत्तरम् : (A) अनुनासिकसन्धिः	1
46.	'रक्ष' अत्र एषः पुरुषः भवति –	
	उत्तरम् : (C) मध्यमः	1
47.	'आनन्दः' अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (B) तुष्टिः	1
48.	एषु व्याकरणशुद्धं वाक्यम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (D) कंसः कृष्णाय क्रुध्यति	1
49.	'भाषासु' अत्र एषा विभक्तिः भवति –	
	उत्तरम् : (A) सप्तमी	1
50.	'पिता' अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (D) माता ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
51.	विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत – a) यथाक्रमम् b) देवासुराः । **अथवा** समासं कृत्वा समासनाम लिखत – a) शूलं पाणौ यस्य सः = b) करीणाम् इन्द्रः = **उत्तरम् :** a) क्रमम् अनतिक्रम्य → अव्ययीभावसमासः । b) देवाः च असुराः च → द्वन्द्वसमासः । **अथवा** a) शूलपाणिः → बहुव्रीहिसमासः । b) करीन्द्रः → तत्पुरुषसमासः ।	$2 \times 1 = 2$
52.	वाक्ये विद्यमानं कृदन्तपदं चित्वा प्रत्ययस्य नाम लिखत – a) मुकुटं विधातुं यतिष्ये । b) बालेन पाठः पठनीयः । **उत्तरम् :** a) विधातुं → तुमुन् प्रत्ययः । b) पठनीयः → अनीयर् प्रत्ययः ।	$2 \times 1 = 2$
53.	प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत – a) छात्रः कथां लिखति । b) अध्यापकेन प्रश्नः पृष्टः । **उत्तरम् :** a) छात्रेण कथा लिख्यते । b) अध्यापकः प्रश्नं पृष्टवान् ।	$2 \times 1 = 2$

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
54.	सन्धिं विभज्य नाम लिखत — a) यतिस्सः b) भवतीति । **उत्तरम् :** a) यतिः + सः → विसर्गसन्धिः । b) भवति + इति → सवर्णदीर्घसन्धिः ।	2 × 1 = 2
55.	लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत — a) वयम् b) कर्मणा । **उत्तरम् :** a) त्रिलिङ्गः, प्रथमाविभक्तिः, बहुवचनम् । b) नपुंसकलिङ्गः, तृतीयाविभक्तिः, एकवचनम् ।	2 × 1 = 2
56.	लकारपुरुषवचनानि लिखत — a) यतिष्ये b) आज्ञापयति । **उत्तरम् :** a) लृट् लकारः, उत्तमपुरुषः, एकवचनम् । b) लट् लकारः, प्रथमपुरुषः, एकवचनम् ।	2 × 1 = 2
57.	रेखाङ्कितपदम् अवलम्ब्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत — a) भाग्यानि <u>काले</u> फलन्ति । b) <u>शल्यकर्णौ</u> रथारोहणं कुरुतः । **उत्तरम् :** a) भाग्यानि <u>कदा</u> फलन्ति ? b) <u>कौ</u> रथारोहणं कुरुतः ?	2 × 1 = 2

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
XI.	वाक्ये विद्यमानं अलङ्कारं सलक्षणं विवृणुत –	3
58.	गङ्गा गङ्गेव पावनी ।	
	उत्तरम् :	1
	अलङ्कारस्य नाम : अनन्वयः	1
	लक्षणम् : उपमानोपमेयत्वं यदा एकस्यैव वस्तुनः ।	
	समन्वयः : अस्मिन् उदाहरणे 'गङ्गा' इति एकस्यैव वस्तुनः उपमानोपमेयत्वं प्रकल्पितम् ।	1
XII.	प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत –	3
59.	सुबद्धमूला निपतन्ति पादपाः ।	
	उत्तरम् :	
	ज | त | ज | र U–U | – – U | U–U | –U– सुबद्ध | मूला नि | पतन्ति | पादपाः |।	2
	छन्दोनाम : वंशस्थम्	
	अक्षराणि : 12	1
	गणाः : ज – त – ज – र ।	
	भागः - C **(रचनाविभागः)** **(16 अङ्काः)**	
XIII.	संस्कृतानुवादस्य उत्तरम् –	3
60.	ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರವು ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಶಿಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದೆ ಇಂದು ಜೀವನವು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.	
	Role of education is most prominent in man's life. Life is difficult without education today. Therefore education is essential for everyone.	
	उत्तरम् : मानवस्य जीवने शिक्षणस्य पात्रं महत्त्वपूर्णमस्ति । शिक्षणं विना अद्य जीवनं कष्टसाध्यमस्ति । अतः सर्वेषां शिक्षणम् अनिवार्यम् अस्ति ।	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्

XIV. कर्णाटकभाषया अनुवादः — 3

61. सन्तोषः एव मानवस्य परं धनम् अस्ति । सन्तोषयुतः मानवः सर्वं कार्यं साधयति । सन्तोषरहितः नरः किमपि साधयितुं न शक्नोति । अतः सदा सन्तोषयुतः भवेत् ।

उत्तरम् : ಸಂತೋಷವೇ ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಂಪತ್ತಾಗಿದೆ. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯನು ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.

XV. पत्रलेखनम् — 5

62. हासननगरस्य सर्वकारीयप्रौढशालायाः आनन्दः/अनुपमा इति मत्वा कारणं संसूच्य दिनद्वयं विरामं प्रार्थ्य वर्गोपाध्यायं प्रति विरामपत्रं लिखत ।

अथवा

'हितोपदेशः' इति पुस्तकं प्रेषयितुं निवेद्य मैसूरुनगरस्य गीताप्रकाशनस्य व्यवस्थापकं प्रति आवेदनपत्रं लिखत ।

उत्तरम् :

सकाशात्,

आनन्दः/अनुपमा,
दशमीकक्ष्या,
सर्वकारीयप्रौढशाला,
हासननगरम् ।

सविधे,

मान्यवर्गोपाध्यायः,
सर्वकारीयप्रौढशाला,
हासननगरम् ।

मान्याः, 1

विषयः — विरामप्रार्थना

मम गृहे श्वः मम भगिन्याः विवाहोत्सवः प्रचलिष्यति । अतः अहं श्वः आरभ्य (29 – 03 – 2018 तः 30 – 03 – 2018 पर्यन्तं) दिनद्वयं शालां न प्रभविष्यामि । अतः दिनद्वयं विरामं प्रयच्छन्तु इति सविनयं प्रार्थये । 3

वन्दनानि,

स्थानम् : हासननगरम् — भवदीयः विधेयः छात्रः/
दिनाङ्कः 28 – 03 – 2018 — भवदीया/विधेया छात्रा 1
आनन्दः/अनुपमा

अथवा

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	सकाशात्, आनन्दः/अनुपमा, 11 प्रथमः मार्गः, कालिदासनगरम देहली ।	1
	सविधे, व्यवस्थापकः, गीताप्रकाशनम् मैसूरू । मान्याः,	3
	विषयः – पुस्तकप्रेषणार्थम् आवेदनम् भवत्प्रकाशितस्य 'हितोपदेशः' इति पुस्तकस्य आवश्यकता अस्ति । कृपया यथाशीघ्रम् एकं पुस्तकं प्रेषयतु इति प्रार्थये । धन्यवादाः, भवतः विश्वासी/विश्वासिनी आनन्दः/अनुपमा	1
	पत्रसङ्केतः	

सकाशात्,	सविधे,
आनन्दः/अनुपमा	व्यवस्थापकः
11, प्रथमः मार्गः,	गीताप्रकाशनम्
कालिदासनगरम्, देहली ।	मैसूरू ।
पिन् 1 0 0 0 0 1	पिन् 5 7 0 0 0 1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि		अङ्क विभजनम्
XVI.	एकं विषयम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत –		5
63.	i) परिसरमालिन्यम्		
	ii) जनसंख्यास्फोटः		
	iii) समाचारपत्रम् ।		
	उत्तरम् :		
	विषयपरिपालनम्	1	
	विषयनिरूपणम्	3	
	उपसंहारः ।	1	